

J

JANDARMA

Kır kesiminde asayişî sağlamakla görevli zaptiye erlerini ifade eden kelime Farsça'da benzer bir anlam taşıyan **cândârdan** gelir (cân "silâh", dâr "tutan"). Candar unvanına Selçuklular ve Memlûkler'de yaygın biçimde rastlanır. Türkler'de Selçuklular'dan beri kullanılan candar şehrin emniyetini sağlayan, huzur ve sükûnu temin eden, sultanın saraylarını koruyan görevliye verilen addır (bk. CANDAR). Türkçe'de **jandarma** ve halk dilinde **candarma / cenderme** şeklinde söylenen kelime XVII. yüzyıldan itibaren Fransızca'da **gendarmierie** (jandarma kuvvetleri) biçiminde kullanılmıştır. Eski Türk devletlerinde Göktürk kitâbelerinde bahsedildiği üzere jandarma görevini üstlenen, emniyet ve asayıştan sorumlu olan "yargan"lar bulunurdu. Mısır'da ve Anadolu'da kurulan Türk devletlerinin teşkilât yapısında XI-XII. yüzyıllarda görülen candarın bazı araştırmacılara göre Fransızca'ya jandarma biçiminde geçmiş olması da kuvvetle muhtemeldir. Jandarmanın suçun işlenmesini önlemek, mezra, köy ve kırsal alanda güvenliği sağlamak, şehirlerde polise yardımcı olmak, polisin bulunmadığı yerlerde onun görevini yapmak, sınır, kıyı ve karasularının muhafaza ve güvenliğiyle gümrük bölgesinde kaçakçılığı önlemek, takip ve tahkik etmek gibi temel görevleri vardır. Ayrıca ceza ve tevkif evlerinin dış güvenliğini sağlamak, savaş esnasında bir kısım kuvvetleriyle yurt savunmasına katılmak gibi başka görev alanları da bulunmaktadır. Jandarma bu görevleri sabit ve seyyar birliklerle yerine getirir.

Osmanlı döneminde jandarma teşkilâtının ortaya çıkışı Zaptiye Nezâreti'nin kuruluşuyla başlar. 16 Şubat 1846 tarihinde Zaptiye Müşirliği'nin teşkiliyle birlikte müşirin yönetiminde bir zaptiye meclisi kurulunca zâbıta işlerine bakmak için müşirliğe bağlı olarak Rumeli ve Anadolu'da piyade ve süvari zaptiye alayları teşkil edildi. Kısa süre sonra müşirliğin emrindeki zaptiye askeri sayısı arttı ve bunların nasıl yönetileceğini, mülkî ve askerî görevlerinin neler olduğunu belirlemek üzere 14 Haziran 1869 tarihinde Asâkir-i Zaptiyye Teşkilât Nizamnâmesi

yayımlanarak yurdun her tarafında düzenli zaptiye teşkilâtı kurulduğu ilân edildi. Bu tarih bazı araştırmacılar tarafından jandarma teşkilâtının teşekkül tarihi olarak benimsenirken bir kısmı bunu Tanzimat Fermanı'nın ilânına, hatta Asâkir-i Mansûre-i Muhammediyye'nin kuruluş yıllarına kadar götürür. 2002 yılında yayımlanan *Jandarma Genel Komutanlığı Tarihi* adlı kitapta teşkilâtın kuruluşu 14 Haziran 1839 olarak gösterilir.

Asâkir-i Zaptiyye Teşkilât Nizamnâmesi'ne göre Zaptiye Müşirliği teşkilâtı, bugün jandarma ve polis teşkilâtının yaptığı görevleri icra eden bir birim hüviyetindedir. Nizamnâmeden hareketle 1869'da Bursa, Adana, Konya, Ankara, Aydın, Trabzon, Kastamonu, Hicaz ve Yemen'de birer zaptiye alayı kuruldu. 21 Haziran 1869 ve 17 Mayıs 1870 tarihlerinde yayımlanan Asâkir-i Zaptiyyenin Vezâif-i Mülkiyye ve Asâkir-i Zaptiyyenin Vezâif-i Askeriyyeleri adlı nizamnâmelerle zaptiye askerinin hukukî durumu ve görevi tesbit edildi. Buna göre zaptiye askerleri, mülkî âmirlerin emir ve idaresinde görev yaptıkları bölge halkının huzur ve güvenliğini korumak için öneleyici tedbirler alacak, devlet malının korunması gibi işlerde hükümetin emirlerini yerine getirecektir.

Zaptiye Müşirliği'nin kurulmasıyla ordudan alınarak mülkî makamların emrine verilen zaptiye görevi 5 Aralık 1879 tarihli padişah iradesiyle yeniden seraskerliğe tâbi kılındı. Sadâret makamından vilâyetlere gönderilen emirde zaptiye teşkilâtının orduya bağlanması Avrupa devletlerindeki uygulamaya benzetildi. Jandarma teşkilâtı da bu sırada yeni kurulan ve seraskerlik makamının bir şubesi olan Umum Jandarma Dâire-i Merkeziyyesi'ne bağlandı. Bu yeni düzenleme sırasında yabancı subaylardan da faydalanıldı, ancak bütün iyi niyetlere rağmen bundan beklenen sonuç elde edilemedi. Jandarma teşkilâtı II. Meşrutiyet dönemine kadar bir

bocalamanın içinde kaldı, Rumeli bölgesinde yarı jandarma yarı zaptiye teşkilâtı şeklinde görev yaptı. Özellikle ıslahatlar konusunda yabancı devletlerin baskılarının arttığı ve asayıssızlığın içinden çıkılmaz bir hal aldığı dönemlerde jandarma kuvvetlerine olan ihtiyaç daha da arttı. II. Abdülhamid'in saltanatının ilk yıllarında jandarma teşkilâtında birtakım düzenlemelere gidildi, asayıssızlığın bulunduğu bölgelerde jandarmanın yetersiz kaldığı durumlarda kır serdarı unvanıyla yerel halktan zâbıta gücü oluşturuldu, fakat bunlardan da yeterince yararlanılamadı. Bunun üzerine 1888'de gerçekleştirilen kuruluş ve kadro düzenlemesiyle vilâyet ve mutasarrıflıklarda görevlendirilmek üzere Jandarma Dairesi'ne bağlı otuz üç jandarma alayı ve altı müstakil jandarma taburu teşkil edildi. Bu alay ve taburlarda toplam 386 jandarma piyade bölüğu ve 258 jandarma süvari bölüğu mevcuttu. Yeni düzenlemeye göre Umum Jandarma Dairesi'ne bağlı birliklerde 2194 zâbit / küçük zâbit ve 40.733 nefer olmak üzere toplam 42.927 kişi bulunuyordu. Yine II. Abdülhamid döneminde 1904 yılında yapılan tensîkate kadar sırasıyla Ferik İbrâhim Rüşdü, Ferik Vitalis, Mirlivâ Mustafa, Ferik Blunt, Ferik İsmâil Hakkı, Ferik Münir ve Ferik Toston paşalar Umum Jandarma Dairesi kumandanlığını üstlendi.

XX. yüzyılın başlarında Balkanlar'da özellikle Makedonya'da giderek artan isyan ve kargaşa yanında bölgedeki etnik çatışmalar sırasında jandarmaya büyük görevler düştü. Osmanlı Devleti'nde bir jandarma teşkilâtının kurulmasına rağmen teşkilâta yön verecek esaslı kanun ve nizamların bulunmaması ve kadro eksikliği, jandarmanın kendisinden beklenen hizmetleri tam olarak yerine getirmesine engel oluyordu. Jandarma teşkilâtına alınacak personeli yetiştirecek bir mektep de olmadığından jandarma zâbitleri nizâmiye ordusundan seçiliyordu. Özel ihtisas gerektiren bu birliklere çoğu zaman iltimasla adam seçilmesi, jandarmadan beklenen görevlerin yerine getirilememesinin bir başka sebebiydi. Devlet, 20.000 nüfuslu yaklaşık yirmi köyü bulunan bir kazaya ancak bir jandarma çavuşu ve iki nefer görevlendirebiliyordu. Bundan dolayı asayıssızlığın önü alınamıyordu. Makedonya

meselesinden kaynaklanan sorunlardan dolayı Osmanlı Devleti'ne ıslahat konusunda baskı yapan Rusya ve Avusturya Dışişleri bakanlarının Mürzsteg'de bir araya gelip hazırladıkları program 1903 Ekiminde Bâbiâli'ye sunuldu. II. Abdülhamid egemenlik haklarını kısıtladığı gerekçesiyle buna karşı tavrı aldı. Ancak Makedonya'daki asayişsizlik olaylarının her geçen gün artarak devam etmesi dış müdahaleyle gündeme gelen ıslahatın uygulamaya konulmasını zorunlu kıldı. Yapılan ıslahat programı, Osmanlı jandarmasının iyileştirilmesi için Avrupa'dan general ve subayların getirilmesini öngörüyordu.

1904 yılında hükümet tarafından alınan bir kararla Makedonya'daki üç vilâyette (Selânik, Kosova, Manastır) jandarmanın ıslahı için İtalyan Generali De Georgies ile anlaşma yapıldı. Ayrıca altmış yabancı subayın da bu kapsamda ıslahat için gelmesi karara bağlandı. Anlaşmaya göre ıslahat kapsamında gelenlerin ülkelerindeki rütbelerinin bir üst rütbesiyle göreve başlamaları kabul edildi ve De Georgies'e ferik rütbesi verildi. İslah heyetindeki subayların görev ve yetkileri 24 Mart 1904 tarihli nota ile ilgili ülke sefirliklerine bildirildi. Buna göre Avrupalı subayların görevi, jandarma teşkilâtının düzenlenmesi ve hizmeti ilgilendiren konularda nizamnâmenin uygulanmasından ibaretti, emir-komuta tamamen Osmanlı zâbitlerine aitti. Selânik'e Rus, Serez'e Fransız, Drama'ya İngiliz, Manastır'a İtalyan, Kosova'ya Avusturyalı subaylar tayin edildi. Selânik'te açılan Jandarma Efrâd-ı Cedîde Mektebi'ne İngiliz subayı, Jandarma Subay Mektebi müfettişliğine Alman Von Altzen, müdürlüğüne İtalyan Ridolfi, Jandarma Subay Mektebi komutanlığına da Almanya'da eğitim görmüş olan Ferit Bey getirildi. Üsküp ve Manastır'da birer jandarma okulu açıldı. Tensîkâta tâbi tutulanlar taşrada devriye görevi alırken tâbi tutulmayanlar nöbet ve muhafızlık gibi hizmetlerde çalıştırıldı. Makedonya bölgesinde gerçekleştirilen bu geniş çaplı tensîkât faaliyetinde başarı sağlanmasının gerekçelerinden biri jandarma zâbit ve erlerinin eğitim ve terbiyelerine büyük özen gösterilmesi, diğeri de maaş ve istihkaklarının zamanında verilmesiydi. Jandarma halkla ilişkiler konusunda da eğitilmişti. 1 Şubat 1904 tarihli ve 277 sayılı Jandarma Nizamnâme-i Hümayunu, daha sonra çıkarılan 10 Şubat 1912 tarihli kanun, 13 Ekim 1917 ve 15 Şubat 1919 tarihli karar-nâmelerin getirdiği değişikliklere rağmen 22 Haziran 1930'da yayımlanan 1706 sayılı

Jandarma Kanunu'nun uygulanmasına kadar yürürlükte kaldı.

16 Nisan 1904 tarihli nizamnâme, 14 Haziran 1869 tarihli Asâkir-i Zaptiyye Teşkilât Nizamnâmesi'ne göre daha kapsamlı idi. Fransız Jandarma Nizamnâmesi'nden aynen alınarak düzenlenen nizamnâme dayandığı ilkeler, kurduğu teşkilât ve içerdiği prensipler yönünden çağdaş bir jandarma teşkilâtının ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikteydi. Ancak yabancı bir devletin ihtiyaçlarına göre hazırlanan nizamnâme ülkenin tarihi, kültürü, kurumları, toplumsal yapısı ve diğer mevzuatına uymuyordu ve aynen uygulanması zaman içinde birtakım sorunlara yol açmıştı. Nizamnâmede, jandarmanın zâbita ve idarî konularda askerî kanun ve nizamnâmelere bağlı silâhlı bir askerî kurum olduğu belirtiliyor, jandarmanın teftişinin seraskerlik makamı tarafından görevlendirilen müfettişlerce yapılacağı, jandarma subaylarının diğer ordu mensupları gibi tayin edilecekleri, aynı hak ve yetkilere sahip olacakları ifade ediliyordu. Jandarma Dairesi teşkilâtın personel faaliyetlerini düzenler, askerî eğitim ve disiplini sağlar, karakol yerlerini belirler, bunları tamir veya inşa eder, bütçesini düzenler, muhasebesini tutar ve kanunlara uygun hizmet verilmesini sağlardı. Jandarma mülkî ve adlî makamların emrinde faaliyetlerini yürütmekteydi. Vali, mutasarrıf, kaymakam veya nahiye müdürlerinin asayişe yönelik emirlerini jandarma komutanları yerine getirmek zorundaydı. Mülkî âmirler jandarmayı zâbita görevi dışında resmî veya gayri resmî bir işte çalıştıramazdı. Jandarma ayrıca nizâmiye ve şer'iyye mahkemeleri kadılarının verdiği görevleri yerine getirirdi. Suçlu veya şüphelilerin adalete tesliminden, ceza mahkemesince verilen kararların bildirilmesinden de jandarma sorumluydu ve Nizâmiye kuvvetlerinden bağımsız görev yapardı. Askerî personelin suç işlemesi halinde jandarma bu durumu o bölgenin komutanına yazılı olarak bildirirdi. Yine bu düzenlemeye göre her vilâyette alay veya tabur seviyesinde jandarma birlikleri konuşlandırıldı. Jandarma teşkilâtında rütbe hiyerarşisi onbaşı, çavuş (bölüm emini), başçavuş, mülâzım-ı sâni, mülâzım-ı evvel, tabur kâtibi, yüzbaşı, idare emini, binbaşı ve miralay şeklindeydi. Jandarma sınıfına ayrılan erler iki yıl hizmet eder, bu süre bitince hizmet süreleri bir yıl daha uzatılabilirirdi. Yirmi beş-kırk beş yaşları arasında sağlıklı, sakıksa olmayan, askerlik hizmetini yapmış, okur yazarlığı bulunanlar jandarma

askeri olarak istihdam edilirdi. Jandarma tensîkâtı döneminde kumandanlığa sırasıyla Mirlivâ Hacı Nûri, Mirlivâ Münir ve Mirlivâ Nazif paşalar getirildi.

Otuzbir Mart Vak'ası'nın ardından ülke genelinde asayiş ve huzurun iadesi kapsamında birtakım düzenlemelere gidilerek orduda müfettişlik uygulamasına geçildi. Bu kapsamda Jandarma Umum Müfettişliği teşkil edildi ve başına İtalyan asıllı Kont Robilan (Paşa) getirildi. Harbiye Nezâreti'ne bağlı Jandarma Dairesi'nin adı Umum Jandarma Kumandanlığı olarak değiştirildi. Bu yeni düzenlemeden sonra hazırlanan nizamnâme 16 Mart 1913'te yürürlüğe girdi. 1913, 1914 ve 1917 yıllarında jandarma teşkilâtına yeni şubeler ilâve edilip kurumsallaşması tamamlanmaya çalışıldı. II. Meşrutiyet dönemindeki düzenlemeler sırasında Jandarma Umum Müfettişliği yanında Jandarma Mıntika müfettişlikleri teşkil edildi ve Osmanlı ülkesi yedi bölgeye ayrıldı. Bu dönemde gündeme gelen bir diğer uygulama da jandarmanın yetersiz kaldığı durumlarda asayişin sağlanmasında ona yardım etmek için takip müfettişlerinin teşkilidir. Ayrıca seyyar jandarma birlikleri kurularak özellikle Rumeli bölgesinde istihdam edildi. I. Dünya Savaşı'nın başlaması üzerine ülkede asayişin sağlanması konusu en öncelikli mesele olarak jandarmanın görevleri arasında yer alıyordu. II. Meşrutiyet döneminde Umum Jandarma kumandanlığında sırasıyla Mirlivâ Cevad, Ferik Mustafa Hilmi, Mirlivâ Nazif, Mirlivâ Râsim paşalar ve Miralay Re'fet (Bele) Bey, Mirlivâ Ali Kemal Paşa, Miralay Mehmed Bahâeddin Bey, Mirlivâ Ali Kemal Paşa bulundu.

I. Dünya Savaşı'nda jandarma birliklerinin de cephe hattına gönderilmesi gündeme geldi, eksik kadronun yedek askerlerle kapatılması yoluna gidildi. Jandarma birliklerinden özellikle Bursa ve Gelibolu Seyyar Jandarma taburları Çanakkale muharebelerinde Anafartalar bölgesinde tarihe geçen önemli görevler üstlendi. Gelibolu yarımadasına gönderilen seyyar jandarma birlikleri yanında diğer cephelerde de jandarma birliklerine görev verildi. I. Dünya Savaşı'nın en çetin muharebelerinin devam ettiği 1915 yılında 2089'u rütbeli, 43.750'si erbaş ve er olmak üzere toplam 45.839 jandarma bulunuyordu. Aynı yıl kadro arttırımına gidildi ve jandarma sayısı 56.780'e ulaştı. Bu sayı küçük ilâvelerle savaşın son yılına kadar korundu, ancak 30 Ekim 1918 tarihinde Mondros Mütarekesi'nin imzalanmasının ardından gözle görülür bir şekilde düştü. Damad Ferid

Paşa hükümetinin 15 Mart 1919 tarih ve 62 sayılı kararnameyle Umum Jandarma Kumandanlığı, Dahiliye Nezâreti'ne bağlandı. Harbiye Nâzırı Şâkir Paşa eşkiyalık olaylarının arttığı bir dönemde jandarmasının Dahiliye Nezâreti'ne bağlanmasının sakıncalarını bir raporla merkeze bildirdi.

23 Nisan 1920'de Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılışından sonra jandarma teşkilâtı bu defa Ankara merkezli olarak düzenlenmeye çalışıldı. Millî Müdafaa Vekâleti'ne bağlanan Umum Jandarma Komutanlığı, ordunun bir organı olarak sekiz bölge müfettişliği ve bu müfettişliklere bağlı illerdeki jandarma alay ve taburlarıyla yeniden teşkil edildi. Bölge müfettişlikleri İstanbul, Aydın, Ankara, Konya, Sivas, Adana, Trabzon ve Bitlis'te bulunuyordu. Kurtuluş Savaşı yıllarında jandarma birlikleri hem cephe hattında hem cephe gerisinde millî orduyu destekledi. Bu arada eğitimini İstanbul'da sürdüren Jandarma Zâbit Mektebi de Ankara'ya nakledildi. Okul bir süre sonra Konya'ya taşındı ve 1930 yılına kadar eğitimini burada sürdürdü.

Jandarma teşkilâtı, 22 Haziran 1930 tarih ve 1706 sayılı kanunun yürürlüğe girmesiyle önemli bir aşama kaydetti. Bu kanunla jandarmanın tanımı, görevi, bağlılık durumu, yetkileri, subayların görev ve sorumlulukları ayrıntılı biçimde tesbit edildi. Jandarma teşkilâtının subay ihtiyacı Harp Okulu'ndan sağlanmaya başlandı. Ankara'da Anıttepe'de 1935'te Jandarma Sınıf Okulu açıldı ve uzun yıllar Polis Enstitüsü ile ortak binada öğretime devam etti. 1935 yılındaki yeni düzenlemeyle isim değişikliğine gidilerek Jandarma Genel Komutanlığı adıyla çağdaş bir teşkilât kuruldu, başına korgeneral rütbeli bir âmir tayin edildi. Birlikler sabit ve seyyar jandarma olmak üzere iki gruba ayrıldı. 1937'de Jandarma Teşkilât ve Vazife Nizamnamesi yürürlüğe girdi. 1939'da sabit ve seyyar jandarma birlikleri, jandarma eğitim birlikleri ve okullar şeklinde yeniden düzenlendi. 1949 yılındaki düzenlemeyle nüfusu fazla olan illerde polis gücünün görevini üstlenmek üzere jandarma birlikleri kuruldu. Teşkilâtın adı 1953-1961 yıllarında Jandarma Umum Kumandanlığı şeklinde geçerken 1961'de tekrar Jandarma Genel Komutanlığı'na çevrildi. Bu tarihten itibaren kıyı emniyetini sağlamak için jandarmaya bağlı bot birlikleri, 1968'de hava birlikleri kurularak teşkilâtın yapısı ve etkinliği artırıldı. Sahil Güvenlik Komutanlığı'nın kurulmasıyla kıyı ve karasuları koruma görevi 1982'de

jandarmadan alındı, kara sınırlarının korunması görevi ise 1988'de kara kuvvetleri birliklerine devredildi.

Jandarmanın görev ve yetkileri 10 Mart 1983 tarih ve 2803 sayılı kanunla mülki, adli, askerî ve diğer görevler olmak üzere dört gruba ayrıldı. 1984'ten sonra terörle mücadele konusunda jandarma teşkilâtına önemli görevler verildi. 2010 yılı itibarıyla Jandarma Genel Komutanlığı on üç jandarma bölge komutanlığı, seksen bir il jandarma komutanlığı, 901 ilçe jandarma komutanlığı, 2604 jandarma iç güvenlik karakolu, yirmi jandarma komando taburu ve 120 jandarma komando bölüğü ile Kara Kuvvetleri Komutanlığı'ndan sonra ikinci büyük kuvvet olarak asayiş ve huzurun sağlanmasına yönelik görevini sürdürmektedir.

BİBLİYOGRAFYA :

Genelkurmay ATASE Arşivi, İstiklal Harbi Koleksiyonu (ISH-2), 113, Kutu 37, Göz 71; ISH-9-C, 15118, Kutu 543, Göz 5; *Hey'et-i Tensikiyye Karar Defteri, 1912-1929*, Jandarma Genel Komutanlığı Arşivi, s. 55-59; *Jandarma Nizamname-i Hümayunu*, İstanbul 1320; Derviş Akçabol, *Zabita Tarihi*, Ankara 1940, s. 196; *Jandarma Teşkilat ve Vazife Nizamnamesi*, Ankara 1945, s. 50-55; Hikmet Tongur, *Türkiye'de Genel Kolluk Teşkil ve Görevlerinin Gelişimi*, Ankara 1946, s. 52; Halim Alyot, *Türkiye'de Zabita*, Ankara 1947, s. 92, 250; *Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi: Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti Dönemi*, Ankara 1984, IV/1, s. 387-389; Tahsin Uzer, *Makedonya'da Eşkiyalık ve Son Osmanlı Yönetimi*, Ankara 1987, s. 138 vd.; Ahmet Çermeli, *Jandarma Genel Komutanlığı Tarihi*, Ankara 2002, I-II; Necdet Koparan, *Türk Jandarma Teşkilatı: 1908-1923* (yüksek lisans tezi, 2007), AÜ Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü; *Jandarma Evâmir Mecmuası*, sy. 14, 37, 43, 66, 85, 111, 135, 167 (1912-20), tür.yer.; "1706 Sayılı Jandarma Kanunu", *Resmî Gazete*, sy. 1526, 22.06.1930; A. Rifat Kemerdere, "Büyük Harpten Evvelki ve Sonraki Jandarmanın Ödevleri Arasında Bir Mukayese ve Jandarma Tarihçesi Hakkında Birkaç Söz", *Jandarma Mecmuası*, sy. 43, Ankara 1936, s. 32-34; Hüseyin Işık, "Rumeli Jandarmasının Tensik ve Islahı", *Jandarma Dergisi*, sy. 78, Ankara 1971, s. 65; Haluk Selvi, "İstanbul Hükümetinin Kuva-yı Milliye Hareketini Bölme Teşebbüsü: Jandarma Umum Kumandanı Kemal Paşa'nın Batı Anadolu Gezisi ve Sonuçları", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, XV/44, Ankara 1999, s. 547-566.

ZEKERİYA TÜRKMEN

JENNINGS, Ronald Carlton

(1942-1996)

Amerikalı Osmanlı tarihçisi.

Amerika Birleşik Devletleri'nde Connecticut eyaletinin Trumbull kasabasında doğdu. 1963 yılında Harvard Üniversitesi'nden mezun oldu. 1967'de aynı üniversitenin Middle Eastern Studies bölümünde

yüksek lisansını, 1972'de Ucla'da *The Judicial Registers of Kayseri (1590-1630) as a Source for Ottoman History* adlı teziyle doktorasını tamamladı. Doktora danışmanı olan Bizans tarihçisi Jr. Speros Vryonis ile Jay Stanford Shaw ve Andreas Tietze gibi Osmanlı tarihçilerinden ders aldı. Doktoranın ardından daha önce barış gönüllüsü olarak gittiği Samsun'daki Maarif Koleji'nde aralıklarla 1988 yılına kadar İngilizce öğretmenliği yaptı. Bu arada özellikle Osmanlı şer'î mahkeme sicillerine dayanarak Anadolu'nun çeşitli yörelerinde araştırmalarda bulundu. XVII. yüzyılda Trabzon ve Kayseri'de ekonomik ve sosyal hayat üzerine makaleler neşretti; ardından araştırmalarını Kıbrıs üzerinde yoğunlaştırdı. 26 Ocak 1996'da Illinois Üniversitesi'nde görevli iken öldü. *Turkish Studies Association Bulletin*'in XV. cildinin 2. sayısı Türk meslektaşlarınca ona adanmıştır.

Eserleri. Jennings'in yayımlanmış tek kitabı, Kıbrıs'ın Osmanlı hâkimiyetine girmesinden sonra buradaki hıristiyan ve müslüman halkın sosyal ve ekonomik ilişkilerini sicillere dayanarak ele aldığı *Christians and Muslims in Ottoman Cyprus and the Mediterranean World 1571-1640* adlı eseridir (New York-London 1993). Ardından bazı makaleleri bir araya getirilip kitap halinde yayımlanmıştır (*Studies on Ottoman Social History in the Sixteenth and Seventeenth Centuries, Women, Zimmis and Sharia Courts in Kayseri, Cyprus and Trabzon*, İstanbul 1999). Diğer önemli makaleleri şunlardır: "Loans and Credit in Early 17th Century Ottoman Judicial Records the Sharia Court of Anatolian Kayseri" (*JESHO*, sy. 16 [1973], s. 168-216); "Women in Early 17th Century Ottoman Judicial Records the Sharia Court of Anatolian Kayseri" (*a.g.e.*, sy. 18 [1975], s. 53-114); "The Office of Vekil (Wakil) in 17th Century Ottoman Sharia Courts" (*St.I*, sy. 42 [1975], s. 147-169); "Urban Population in Anatolia in the 16th Century: A Study of Kayseri, Karaman, Amasya, Trabzon, and Erzurum" (*IJMES*, sy. 7 [1976], s. 21-57); "Zimmis (non-Muslims) in Early 17th Century Ottoman Judicial Records, The Sharia Court of Anatolian Kayseri" (*JESHO*, sy. 21 [1978], s. 225-293); "Kadi, Court, and Legal Procedure in 17th Century Ottoman Kayseri" (*St.I*, sy. 48 [1978], s. 133-172); "Limitations of the Judicial Powers of the Kadi in 17th Century Ottoman Kayseri" (*St.I*, sy. 50 [1979], s. 151-184); "Firearms, Bandits and Gun-Control: Some Evidence on